

# Hagyomány, Identitás, Történelem 2019 konferencia programja

## 1. nap 2019.10.21. Hétfő

8:30 **megnyitó**

igai köszöntő: Zsengellér József KRE rektor, megnyitó: Kiss Réka KRE HTK Egyháztörténeti Kutatóintézet vezetője

### 1. nap, A szekció

|       |                   |                                                                                 |
|-------|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök      | Ablonczy Bálint (Trianon panel)                                                 |
| 9:00  | Lévai Attila      | Egyházkerület szervezése Trianon árnyékában - egy egyházkormányzó szemszögéből. |
| 9:20  | Pálfi József      | Alakuló közgyűlések                                                             |
| 9:40  | Somogyi Alfréd    | Patay Károly szerepe feldivéki reformátusság önszerveződésében                  |
| 10:00 | Galo Vilmos       | Református árvaházak a Felvidéken és Kárpátalján 1928-1948 között               |
| 10:20 | diskusszió        |                                                                                 |
| 10:40 | <b>kávészünet</b> |                                                                                 |

|       |                 |                                                                                                         |
|-------|-----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök    | Lányi Gábor                                                                                             |
| 11:00 | Balog Zoltán    | Otthonról haza – keletnémet menekültek és az egyházak                                                   |
| 11:20 | Kiss Réka       | Vallásgyakorlás mint kulturális ellenállás a református egyházban                                       |
| 11:40 | Ablonczy Bálint | Ellenállás vagy szolidaritás? Református egyháztagok erdélyi segítőakciói a hetvenes-nyolcvanas években |
| 12:00 | Rigó Róbert     | Lelkészek a kényszerkollektivizálás időszakában Bács-Kiskun megyében                                    |
| 12:20 | diskusszió      |                                                                                                         |

12:40 **ebéd**

|       |                   |                                                                                                              |
|-------|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök      | Kiss Réka                                                                                                    |
| 14:00 | Kovács Áron       | Ifjúsági egyesületek a Sárospataki Református Kollégiumban 1948-1952                                         |
| 14:20 | Erdős Kristóf     | Egy gyűlekezettörténeti munka (1964), mint a kulturális ellenállás forrása (Kérdések és lehetséges válaszok) |
| 14:40 | Falusi Norbert    | Református hitoktatás Kecskeméten a Rákosi-korszakban                                                        |
| 15:00 | Szabó Bence       | A hitélet ellenőre: az Állami Egyházügyi Hivatal működése Bács-Kiskun megyében, az 1950-es évek első felében |
| 15:20 | diskusszió        |                                                                                                              |
| 15:40 | <b>kávészünet</b> |                                                                                                              |

|       |                   |                                                                                                                            |
|-------|-------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök      | Rigó Róbert                                                                                                                |
| 16:00 | Lányi Gábor       | Méltatlanul háttérbe szorított dunamelléki lelkészek az 1950-es években                                                    |
| 16:20 | Nagy Károly Zsolt | Változó keretek - Az egyházmegyei határok átalakításának értelmezései az 1950-es években                                   |
| 16:40 | Siba Balázs       | „Szellemi táplálékból lelki kenyér? - A személyiségformálás kihívásai az egyházi egyetemen”                                |
| 17:00 | Máthé Áron        | "A történelem hasznáról és káráról" (G.R. Elton és E.H. Carr vitája a történelemről és az ezredfordulós magyar tanulságok) |
| 17:20 | diskusszió        |                                                                                                                            |

17:50 **A HIT2018 konferenciakötetének bemutatója - Ablonczy Bálint, a KRE Egyház és Társadalom Kutatóintézet Reformáció Öröksége Műhelyének vezetője**

18:30 **állófogadás az előadók részére**

### 1. nap, B szekció

|       |                   |                                                                                       |
|-------|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök      | Kolumbán Vilmos (Lelkeszi műveltség a 17-19. században panel)                         |
| 9:00  | Buzogány Dezső    | Szegedi Kis István forrásai (Loci Theologici)                                         |
| 9:20  | Ősz Sándor Előd   | Wittenbergtől Váradon át Farcádig - A Farcádi Református Egyházközség Várad Biblijája |
| 9:40  | Csorba Dávid      | A református gályarabok könyves műveltsége                                            |
| 10:00 | Sipos Gábor       | Erdélyi református lelkészek iskolái és könyvei a 18. században.                      |
| 10:20 | diskusszió        |                                                                                       |
| 10:40 | <b>kávészünet</b> |                                                                                       |

|       |                 |                                                                                                          |
|-------|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök    | Ősz Sándor Előd (Lelkeszi műveltség a 17-19. században panel)                                            |
| 11:00 | Dienes Dénes    | Lelkeszi műveltség a 16. sz. végi tiszáninneri kerületben                                                |
| 11:20 | Kolumbán Vilmos | A tanítók életkörülményei a 17-18. századi Erdélyben                                                     |
| 11:40 | Szabó Előd      | Református lelkeszi élet a XVII-XVIII. században a Dunántúli Egyházkerületben                            |
| 12:00 | Ugrai János     | Peregrinációból hazatérők és kimaradók lelkeszi pályája a 19. század első felében - a tiszáninneri példa |
| 12:20 | diskusszió      |                                                                                                          |

12:40 **ebéd**

|       |                      |                                                                                                                          |
|-------|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök         | Lukács Olga                                                                                                              |
| 14:00 | Makkai Béla          | Református kivándorlók és missziói egyházmegye Ó-Romániában (1815-1918)                                                  |
| 14:20 | Ozsváth Gábor Dániel | A protestáns, magyar kulturális intézményrendszer (az iskolától a hírlapig) megtartó ereje a 18.-19. századi Havaselvén. |
| 14:40 | Péter István         | A regáti magyarok identitásának 19 századi apostola: Koós Ferenc                                                         |
| 15:00 | Szőcsné Gazda Enikő  | Egyház és háziipar a 19. század végén, 20. század első felében                                                           |
| 15:20 | diskusszió           |                                                                                                                          |
| 15:40 | <b>kávészünet</b>    |                                                                                                                          |

|       |                   |                                                                                                                             |
|-------|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök      | Péter István                                                                                                                |
| 16:00 | Gudor Kund Botond | A Gyulafehérvári Református Egyházmegye 1754-ben történt vagyonszeírása, mint a református identitás értékes kordokumentuma |
| 16:20 | Kovács Ábrahám    | Skót Misszió, Trianon, a reformátusok és a zsidóság                                                                         |
| 16:40 | Lukács Olga       | A püspöki successio kérdése a 18-19-ik században az erdélyi református egyházban                                            |
| 17:00 | Püskök Sarolta    | A lelkészfelelőségek szolgálatának színváltásai különös tekintettel az utóbbi száz esztendőre.                              |
| 17:20 | diskusszió        |                                                                                                                             |

17:50 **A HIT2018 konferenciakötetének bemutatója - Ablonczy Bálint, a KRE Egyház és Társadalom Kutatóintézet Reformáció Öröksége Műhelyének vezetője**

18:30 **állófogadás az előadók részére**

| 1. nap, "Dordrecht után" szekció |                       |                                                                                                                          |
|----------------------------------|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 10:00                            | Szűcs Ferenc          | A szabadakarat teológiatörténeti érvényesítése a nyugati individualizmus és önrendelkezési jog végletei felé vezető úton |
| 10:30                            | Pásztori-Kupán István | Dordrecht – az irgalmas és igazságos Isten önazonosságának markioni dilemmája                                            |
| 11:00                            | Kodácsy Tamás         | A korlátozott és korlátlan kiengesztelődés bipoláris csapdái                                                             |
| 11:30                            | diskusszió            |                                                                                                                          |

12:40 **ebéd**

|       |                 |                                                   |
|-------|-----------------|---------------------------------------------------|
| 14:00 | Gaál Botond     | Színre lépnek az újkort meghatározó tudósok       |
| 14:30 | Pap Ferenc      | Magyar református ágendák a 17. században         |
| 15:00 | Szetey Szabolcs | Prédikációk és prédikációskötetek a 17. században |
| 15:30 | diskusszió      |                                                   |

17:50 **A HIT2018 konferenciakötetének bemutatója - Ablonczy Bálint, a KRE Egyház és Társadalom Kutatóintézet Reformáció Öröksége Műhelyének vezetője**

18:30 **állófogadás az előadók részére**

## 2. nap 2019.10.22. Kedd

8:30 **megnyitó**

igei köszöntő: Kocsev Miklós KRE HTK dékán; megnyitó Hanula Gergely, a KRE Egyház és Társadalom Kutatóintézetének vezetője

### 2. nap, A szekció

|       |                      |                                                                                                  |
|-------|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök         | Csűrös András                                                                                    |
| 9:00  | Szekér Nóra          | A református ifjúsági egyesületek és a politikai gondolkodás a két világháború között            |
| 9:20  | Püski Levente        | A református egyház és a földkérdés az 1930-as években                                           |
| 9:40  | Molnár Sándor Károly | Ravasz László Pro memoria-i                                                                      |
| 10:00 | Szász Lajos          | Politika és vallás összefonódása - Baltazár Dezső és Bethlen István politikai harcai (1929-1931) |
| 10:20 | diskuszió            |                                                                                                  |
| 10:40 | <b>kávészünet</b>    |                                                                                                  |

|       |                 |                                                                                                                                                              |
|-------|-----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök    | Szekér Nóra                                                                                                                                                  |
| 11:00 | Kovács Kálmán   | A magyar református közvélemény "népegyház" fogalmának kialakulása az előző századfordulón és századelőn.                                                    |
| 11:20 | Kovács I. Gábor | A két világháború közötti református akadémikusok származása és a református felekezeti művelődési alakzat                                                   |
| 11:40 | Isó Gergely     | A bűnbánat mint a szocialista diktatúrának való behódolás eszköze. Párhuzamok a református és az evangélikus kompromisszumpárti egyházpolitikában, 1945–1948 |
| 12:00 | Mirák Katalin   | Méltatás, tartózkodás, elhatárolódás, avagy evangélikus egyházi vélemények és megnyilatkozások Mindszenty Józsefről és peréről (1949)                        |
| 12:20 | diskuszió       |                                                                                                                                                              |

12:40 **ebéd**

|       |                        |                                                                                                                                        |
|-------|------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | elnök                  | Bognár Zsolt                                                                                                                           |
|       | Szabados Zsuzsanna dr. | Többet tenni most nem lehet. Irattárba! A kárpátaljai reformátusok és az orosz baptisták egyesülési/együttműködési történetéről (1947) |
| 14:00 | Nagy Ibolya            | Az identitás szerepe a kárpátaljai magyar reformátusság megmaradásában a XX. század traumái tüzeiben                                   |
| 14:20 | Fodor Gusztáv          | Egyházszolgálat határon túl. Református püspöklátogatások az Amerikai Egyesült Államokban 1963-1967 között                             |
| 14:40 | Jánosi Csongor         | A Svájci Evangélikus Egyházak Segélyszervezete (HEKS) segítségnyújtása az '56-os magyar menekültek felé                                |
| 15:00 | Karvansky Mária        |                                                                                                                                        |
| 15:20 | diskuszió              |                                                                                                                                        |
| 15:40 | <b>kávészünet</b>      |                                                                                                                                        |

|       |                 |                                                                                                                                      |
|-------|-----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | elnök           | Mirák Katalin                                                                                                                        |
| 16:00 | Csűrös András   | Kiss Roland, mint direktóriumi elnök                                                                                                 |
| 16:20 | Czeglédi Sándor | Milyen élet zengte be az iskolát? – Az 1948 előtti református oktatásügy az iskolafenntartói szándék és a visszaemlékezések tükrében |
| 16:40 | Bognár Zsolt    | Elfeledett, XX. századi „Nagy” református miniszterelnökünk                                                                          |
| 17:00 | diskuszió       |                                                                                                                                      |

17:20 **a konferencia zárása: Kiss Réka KRE HTK Egyháztörténeti Kutatóintézetének vezetője**

### 2. nap, B szekció

|       |                   |                                                                                                     |
|-------|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök      | Csorba Dávid (Lelekési műveltség a 17-19. században panel)                                          |
| 9:00  | Szabadi István    | "E világ ő néki is ellensége, mint nekem volt" Zoványi György töprengései a püspöki hivatásról      |
| 9:20  | Hegy Ádám         | Esperesek műveltsége és életmódja a Békési Református Egyházmegyében 1696 és 1774 között            |
| 9:40  | Szatmári Judit    | Református lelekési etalon a 18. század kezdetén - Báthori Gábor pesti lelekész levelezése tükrében |
| 10:00 | Tóth Levente      | Háromszéki lelekészdynasztiák és vagyoni helyzetük a 18-19. században                               |
| 10:20 | diskuszió         |                                                                                                     |
| 10:40 | <b>kávészünet</b> |                                                                                                     |

|       |                 |                                                                                                                                                                                                                    |
|-------|-----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök    | Hegy Ádám (Lelekési műveltség a 17-19. században panel)                                                                                                                                                            |
| 11:00 | Oláh Róbert     | Melius Juhász Péter imádságai                                                                                                                                                                                      |
| 11:20 | Oláh Tamás      | A Rákóczi-szabadságharc dikális összeírásai, mint egyháztörténeti források. Zemplén vármegye protestáns (és görög, valamint római katolikus) lelekészei és tanítói, és extraneus egyházi birtokosai 1707–1708-ban. |
| 11:40 | Tóth Gergely    | Köcsi Csörgő János történelemszemlélete                                                                                                                                                                            |
| 12:00 | Szetey Szabolcs | Kicséréltné névvel ugyan, de rólad szól a mese. Egy XIX. századi lelekési életút tanulságai                                                                                                                        |
| 12:20 | diskuszió       |                                                                                                                                                                                                                    |

12:40 **ebéd**

|       |                   |                                                                 |
|-------|-------------------|-----------------------------------------------------------------|
|       | elnök             | Pap Ferenc                                                      |
| 14:00 | Csoma Zsigmond    | Felső-Örségi protestánsok - A legparányibb kisebbség            |
| 14:20 | Köbel Szilvia     | Adalékok a kőröshegyi református gyülekezet történetéhez        |
| 14:40 | Hornák Máté János | Péter János nyilatkozatai az MDP párttagságáról.                |
| 15:00 | Bárany Zoltán     | Konkoly Iván és a budapesti egyetemi misszió az 1950-es években |

15:20 diskuszió

15:40 **kávészünet**

|       |               |                                                                                                               |
|-------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | elnök         | Szetey Szabolcs                                                                                               |
| 16:00 | Magyar Balázs | A paráználkodás és házasságtörés megítélése és büntetése a Debreceni Magisztrátus 1547-1625. jegyzőkönyveiben |
| 16:20 | Papp Anette   | A diebus antiquis – Régi időtől fogván                                                                        |
| 16:40 | Pap Ferenc    | Konfirmáció a 19. század elején a dunamelléki egyházkerületben                                                |

17:20 **a konferencia zárása: Kiss Réka KRE HTK Egyháztörténeti Kutatóintézetének vezetője**

| 2. nap, "Dordrecht után" szekció |              |                                                                                                              |
|----------------------------------|--------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 10:30                            | Szabó András | A magyar és erdélyi reformátusok a dordrehti zsinat évében                                                   |
| 11:00                            | Petróczi Éva | „Krisztus vére által ötvöződtünk össze” – Néhány tollvonás a 17. századi magyar-holland kapcsolattörténethez |
| 11:30                            | diskuszió    |                                                                                                              |

12:40 **ebéd**

|       |               |                                                          |
|-------|---------------|----------------------------------------------------------|
| 14:00 | László Emőke  | Az eleve elrendelés tanítása a magyar teológiai művekben |
| 14:30 | Békési Sándor | Dordrecht után – a „belső ember” jelentőségének kezdete  |
| 15:00 | diskuszió     |                                                          |

17:40 **a konferencia zárása: Kiss Réka KRE HTK Egyháztörténeti Kutatóintézetének vezetője**

| 2. nap, "Jog" szekció |                       |                                                                                     |
|-----------------------|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
|                       | szekcióelnök          | Homicskó Árpád Olivér                                                               |
| 9:00                  | Czibere Károly        | A szociális szabályozás hatása az egyház szociális intézményrendszerére             |
| 9:20                  | Birkás Antal          | Luther és Kálvin tanítása a jogról és a világi felsőbbbségről - magyar vonatkozások |
| 9:40                  | Ercsey Zsombor        | Az egyházi adóprivilegiumokról                                                      |
| 10:00                 | Homicskó Árpád Olivér | A református jogi felsőoktatás múltja, jelene és jövője                             |

10:20 diskuszió

10:40 **kávészünet**

|       |                |                                                                      |
|-------|----------------|----------------------------------------------------------------------|
|       | szekcióelnök   | Homicskó Árpád Olivér                                                |
| 11:00 | Lóth László    | A hit, az identitás a szervezeti életben történelmi összefüggésekben |
| 11:20 | Nagy Péter     | Az erdélyi református Házassági Főtörvényszék gyakorlata             |
| 11:40 | Szabó Zsolt    | Egyéni és közösségi döntéshozatal a protestáns gondolkodásban        |
| 12:00 | Domokos Andrea | A református egyház szerepe a bűnelkövetők reintegrációjában         |
| 12:20 | diskuszió      |                                                                      |

12:40 **ebéd**